

Stephane Mallarme

Stephane Mallarme Kimdir Hayatı

Stéphane Mallarmé, 18 Mart 1842'de Paris'te doğan ve 9 Eylül 1898'de Paris yakınlarındaki Valvins'de vefat eden, sembolizm akımının öncü Fransız şairlerinden biridir. Eğitimine Sens Lisesi'nde yatılı olarak devam etti ve burada Edgar Allan Poe'nun eserlerini anlayabilmek için İngilizce öğrenmeye başladı. 1863 yılında İngiltere'ye giderek İngilizce öğretmenliği dalında yeterlilik belgesi aldı. Fransa'ya döndüğünde Tournon Koleji'nde öğretmenlik yapmaya başladı. Bir süre Besançon ve Avignon'da yaşadktan sonra 1871'de Paris'e geri döndü ve 1895'te öğretmenlik görevinden emekli oldu.

1880 yılından itibaren, Paris'teki evinde düzenlediği "Salı Toplantıları" ile adını geniş kitlelere duyurdu. Mallarme, eserlerinde seçkin ve karmaşık bir dil kullanarak şiirin gizemli olması gerektiğini savundu. Şiirlerini Art Libre dergisinde yayımladı ve ayrıca kısa bir süreliğine La Dernière Mode adlı bir dergi çıkardı. Mallarmé, kapalı şiirin ustası olarak kabul edildi ve Paul Verlaine'in ölümünden sonra "şairler prensi" olarak anıldı. **Sembolizmin öncülerinden** biri olarak, 19. yüzyıl Fransız şiirine önemli katkılarda bulundu.

Mallarme Eserleri

Mallarmé'nin sanat anlayışına göre, şiirin özü kapalılık ve anlaşılmazlıkta yatar. Mallarme, birçok eserinde bu özü yansıtmıştır. "Eski Tanrılar", "Saçmalar", "Koşuklar" ve "Düzyazılar" gibi yapıtları bu anlayışı yansıtan önemli eserlerindedir.

Mallarmé'nin düşüncelerini ve eserlerini daha yakından anlamak isteyenler için bazı kaynaklar bulunmaktadır. "Şairler Prensi Mallarmé" adlı eser, Erdoğan Alkan tarafından hazırlanmış ve çevrilmiştir ve Mallarmé'nin eserlerini daha iyi anlayabilmek için önemli bir kaynaktır. Ayrıca, Ömer Aygün tarafından hazırlanan ve çevrilen "Stéphane Mallarmé" adlı eser de, şairin düşünce dünyasına ve eserlerine daha derinlemesine bir bakış sunmaktadır.

Edebi Kişiliği

Stéphane Mallarmé, simbolist estetiğin temel taşlarından biri olarak kabul edilir ve bu akımın kurucularından biri olarak kabul edilir. Gençlik dönemindeki şiirlerinde hem temalar hem de üslup açısından Baudelaire'den derin etkilenmiştir. Bu dönemde acı, hüznün ve gerçeklikten kaçış arzusu temaları öne çıkar. Ancak Mallarmé, Baudelaire'den daha fazla düşünmüş ve felsefi bir şiir kurmuştur, çünkü onun için görünen gerçekliğin ötesindeki derin bir gerçeklik bulunmaktadır.

Mallarmé, bu derin gerçekliğin karanlık bir hiçlik olduğuna inanmıştır ve bu hiçliğin içinde mükemmel formların bulunabileceğini düşünmüştür. Şairin görevi bu özü anlayarak ona bir şekil vermek ve bu yolla sıradan bir taklitçi olmaktan çıkmak, aynı zamanda yoktan var eden bir Tanrı gibi davranmaktır. Ona göre şiir dili, düşünce (idea) ile gerçek arasında büyümlü bir köprü görevi görmelidir. 1886 yılında bu düşüncelerle şiiri şu şekilde formüle etti: Şair, "bütün buketlerde eksik olan ideal çiçeği" yaratacaktır.

Michel Mourre onun hakkında şunları yazar:

Mallarmé'ye göre, şairin yazabileceği tek eser, yeryüzünü anlatan bir eser olmalıdır ve bu, şairin en önemli görevidir. Mallarmé bu büyük eseri tasarlamaya başlar, ancak bu iş için geleneksel bir edebiyat kuramı bulmak yerine daha derin bir anlam arayışı içindedir. O, sınırlı ve günlük dünyanın ötesinde, Güzellik adını verdiği bir Kozmos'u tanımak ve ifade etmek istemektedir.

Bu kozmik anlayışa ulaşmanın yolu, nesnelere somut ve sıradan anlamlarının ötesine geçmek, nesnelere sadece maddenin ötesindeki Fikirleri keşfetmek için kullanmaktır. Mallarmé, bu dönüşümü gerçekleştirmek için bir tür "söz simyacılığı" kullanır. Sözcükler aracılığıyla nesnelere daha soyut, daha şeffaf ve maddeden uzaklaşan bir şekilde ifade eder. Şairin görevi, gerçek dünyayı muğlak bir şekilde yeniden inşa etmek ve bu süreçte sözcüklerin gizemli gücünü kullanmaktır.

Böylece, Mallarmé'nin görüşüne göre, şiir yaratımı, kozmik yaratımın bir tür yansıması haline gelir. Şair, sıradan nesnelere kullanarak derinlemesine düşündüğü, gizemli bir dünya yaratır ve bu, şairin en büyük görevidir.

Stephane Mallarme, bu dönemden itibaren büyük bir hedefe odaklanır: eksik olan ideal bir eseri yaratmak. Bu, büyük bir destansı kitap yazma kararı alır, ve buna "Büyük Eser" adını verir. Ancak, bu devasa projeyi hiçbir zaman tamamlayamaz. 1890'ların başlarında büyük ün kazanması da bu eseri tamamlama görevini daha da ağırlaştırır. Arkadaşı Paul Verlaine'in övgüleri ve Joris-Karl Huysmans'ın "A Rebours" adlı eserinde kendisine olan övgüleri, Mallarmé'nin ününü arttırır. Bu noktadan itibaren Paris'teki evi, sanatçılar, şairler, yazarlar ve felsefeciler arasında sanat, şiir ve felsefe üzerine yapılan tartışmalara ev sahipliği yapar. Marcel Proust, W.B. Yeats, Rainer Maria Rilke, Paul Valéry, Stefan George, Paul Verlaine gibi ünlü isimler evine gelip gitmeye başlar.

Mallarmé, görünür dünyanın altında, karanlık ve boşluktan oluşan bir gerçeklik olduğuna inanır. Bu gerçekliği anlamak, yaratıcılık ve düşünceyle aydınlatılabilir. Bu, sanatın ve sanatçının özel bir konumunu vurgular, onları neredeyse dini bir şekilde kutsal hale getirir. Stephane Mallarme'nin sanatını diğer çağlar boyunca süregelen alegori geleneğinden ayıran şey, imgelerin şeffaflığıdır ve geleneksel şiirin mantıklı bir anlatı planı aradığı yerde sembollerin öne çıkmasıdır. Yıldızlar, deniz, gökyüzü gibi dünyevi semboller, soyut düşünceyi vurgulamak için kullanılır. Burada düzen yoktur, bunun yerine çağrışım ve soyutlama ön plandadır.

Mallarmé, fin de siècle (yüzyıl sonu) tarzıyla, gelecek yüzyılda gerçekleşecek olan şiir ve diğer sanatların birleşmesine öncülük eder. Verlaine gibi Mallarmé de şiirinde müziğin ve ritmin büyük bir öneme sahip olduğuna inanır. Özellikle son dönem eserleri, "somut şiir" örnekleridir ve genellikle içerik ile biçim, metin ile kelimeler, sayfa düzeni ile boşluklar arasındaki ilişkilere odaklanır. Özellikle 1897'de yayımlanan "Un coup de dés jamais n'abolira le hasard" (Bir zar atımı asla rastlantıyı yok etmeyecektir) adlı şiirinde bu arayış açıkça görülür. Stephane Mallarme, şiiri müzikle birleştirme çabasıdadır ve bu yolculuğuna Wagner'in nota ve partiyonlarından esinlenerek başlar. Sessizliği temsil eden boşlukları, ses tonu değişikliklerini sayfa düzenlemesi ile ifade etmeye çalışarak şiiri müziğe yaklaştırır.

Kelimeleri anlamlarıyla değil aynı zamanda ses değerleriyle de değerlendirir ve farklı okumalara olanak tanıyan kelimeleri ve ifadeleri kullanır. Bu sayede şiirindeki müzikalite ve anlam derinliği, Barrès, Gide, Claudel ve Valéry gibi kendi dönemi ve sonrasındaki birçok şairi büyüler. Stephane Mallarme, şiiri dünyevi, ruhsuz ve ticari bir tarzda algılanan gerçek dünyanın ötesinde, daha yüce bir düzeye yükseltir. Bu yüceltme, eserlerinin biçimsel karmaşıklığında ve giderek artan anlam kapallılığında kendini gösterir. Sembolist tarzdaki şifreli imgelerin yanı sıra çoklu anlam taşıyan kelimelere yer verir. Bu kelimeler aracılığıyla, şiirlerini birbirinden kesin olarak ayırt edilemeyen çok katmanlı anlamlarla doldurur. Anlam karmaşıklıkları, kelime oyunları ve mecazlar, şiirinin anlaşılmasını -ve çevirisini- zorlaştırır. Mallarmé, simgecilik akımının estetiğini oluşturan isimlerden biri olarak kabul edilir.